

वन विभाग

माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 चे कलम 4 अंतर्गत प्रकाशित करावयाची माहिती

अ) माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 अन्वये लोकप्राधिकारी यांची यादी

शासकीय विभागाचे नांव- उपसंचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर

अ. क्र.	लोक प्राधिकारी संस्था	संस्था प्रमुखाचे पदनाम	ठिकाण / पत्ता
1	उपसंचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर	उपसंचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर	पहिला माळा, एफ.डी.सी.एम. भवन, 359/बी, हिंगणा रोड, अंबाझरी, नागपूर 440036

कार्ये व कर्तव्ये यांचा तपशिल

कार्यालयाचे नांव	:-	उपसंचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर
पत्ता	:-	पहिला माळा, एफ.डी.सी.एम. भवन, 359/बी, हिंगणा रोड, अंबाझरी, नागपूर 440036
कार्यालय प्रमुख	:-	उपसंचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर
शासकिय(मंत्रालयीन) विभाग	:-	महसूल व वन विभाग
कार्यक्षेत्र	:-	भौगोलिक/कार्यानुरूप- पेंच राष्ट्रीय उद्यानाची स्थापना दिनांक 22 नोव्हेंबर, 1975 रोजी झाली असून प्रकल्पाचे क्षेत्र सुमारे 257.26 चौ.कि.मी. आहे. पेंच राष्ट्रीय उद्यानाला 1999 साली राष्ट्राचे 25 वे व्याघ्र प्रकल्प होण्याचा मान प्राप्त झाला आहे. पेंच व्याघ्र प्रकल्पाचे क्षेत्र 257.26 चौ.किमी. असून सदर क्षेत्र नागपूर जबलपूर राष्ट्रीय महामार्गावर पवनी गावाजवळ स्थित आहे. नागपूर वरुन पेंच व्याघ्र प्रकल्पाचे अंतर 65 कि.मी. आहे. नागपूर जिल्हा अंतर्गत रामटेक, पारशिवणी व सावनेर (अंशतः) तालुक्या अंतर्गत क्षेत्र पेंच व्याघ्र प्रकल्पांतर्गत समावेश आहे.
विशिष्ट कार्य, ध्येय धोरण	:-	वने, वन्यजीवन व व्याघ्र संवर्धन
संबंधीत कर्मचारी	:-	सहाय्यक वनसंरक्षक, वनक्षेत्रपाल, मुख्यलेखापाल, लेखापाल, लिपीक ईत्यादी
कार्य	:-	वन विभागाशी संबंधीत वने, वन्यजीवन व वाघ्यसंवर्धन
उपलब्ध सेवा	:-	कार्यासनात जनतेशी संबंधीत असलेल्या प्रश्ना माहिती देण्यासाठी, सहाय्यक शासकीय माहिती अधिकारी, शासकिय माहिती अधिकारी व अपीलीय अधिकारी यांची नियुक्ती करण्यांत आलेली आहे.

संस्थेचा संरचनात्मक तक्ता

1) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव)

२)अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव)

3) मुख्यवनसंरक्षक तथा क्षेत्रसंचालक (वन्यजीव)

1) उपसंचालक,
पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर

२) विभागीय वन अधिकारी (वन्यजीव),
बोर अभयारण्य, नागपूर

1) सहाय्यक वनसंरक्षक (अवैध शिकार प्रतिबंधक कक्ष)	२)सहाय्यक वनसंरक्षक (रोहयो व वन्यजीव)	3)सहाय्यक वनसंरक्षक (विशेष व्याघ्र संरक्षण दल)
वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) पिपरिया	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) नागलवाडी	वनपरिक्षेत्र अधिकारी, विशेष व्याघ्र संरक्षण दल-१
वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) चोरबाहुली	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) सालेघाट	वनपरिक्षेत्र अधिकारी, विशेष व्याघ्र संरक्षण दल-२
वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) देवलापार	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) घाटपेंढरी	वनपरिक्षेत्र अधिकारी, विशेष व्याघ्र संरक्षण दल-३
वनपरिक्षेत्र (व.जी.)(ए.नि.) पवनी		
मुख्यलेखापाल	लेखापाल	लिपीक

कार्यालयीन दूरध्वनी क्रमांक

कार्यालयीन वेळ – सकाळी 9.45 ते सायं. 6.15

महिण्यातील प्रत्येक शनिवार, रविवार व शासकिय सूटी वगळून

विशिष्ट सेवेसाठी ठरविलेल्या वेळा- प्रत्येक कार्यालयीन कामकाजाच्या दिवशी()

उपसंचालक, पेंच वाघ्य प्रकल्प, नागपूर व त्यांचे अधिनस्थ कार्यालया अंतर्गत

सहाय्यक माहिती अधिकारी, माहिती अधिकारी व अपीलीय अधिकारी

1) अपीलीय अधिकारी- श्री अतुल देवकर, सहाय्यक वनसंरक्षक (अ.शि.प्र.क्र.)

अ.क्र.	कार्यालय/कार्यासन पत्ता	सहाय्यक माहिती अधिकारी	माहिती अधिकारी
1	उपसंचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर कार्यालय पहिला माळा, एफ.डी.सी.एम. भवन, 359/बी, हिंगणा रोड, अंबाझरी, नागपूर 440036	--	मुख्यलेखापाल (श्री एस.एम.गि-हेपुंजे)
२	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)कार्यालय, पिपरिया मु.पो. पिपरिया, ता. रामटेक, जि. नागपूर - 441401	लेखापाल / लिपीक	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) पिपरिया (श्री मंगेश ताटे)
३	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)कार्यालय, चोरबाहुली मु. चोरबाहुली, ता. रामटेक, जि. नागपूर- 441401	लेखापाल / लिपीक	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) चोरबाहुली (श्री राहुल शिंदे)
4	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)कार्यालय, देवलापार मु. कट्टा, पो. देवलापार, ता. रामटेक, जि. नागपूर- 441408	लेखापाल / लिपीक	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) देवलापार (श्री पी.डी. बाभळे)
5	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)(ए.नि.) कार्यालय, पवनी मु.पो. पवनी, ता. रामटेक, जि. नागपूर - 441409	लेखापाल / लिपीक	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)(ए.नि.) पवनी (श्री जयेश तायडे)

2) अपीलीय अधिकारी- श्री किरण पाटिल, सहाय्यक वनसंरक्षक (रोहयो व वजी.)

अ.क्र.	कार्यालय/कार्यासन पत्ता	सहाय्यक माहिती अधिकारी	माहिती अधिकारी
1	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)(ए.नि.) कार्यालय, नागलवाडी मु. सुरेवानी, पो. बिच्छवा ता.सावनेर, जि. नागपूर 441101	लेखापाल / लिपीक	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) नागलवाडी (श्री विजय कदम)
२	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)कार्यालय, सालेघाट मु. सालेघाट, ता.पारशिवनी, जि. नागपूर 441105	लेखापाल / लिपीक	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) सालेघाट (श्री ए.आर.जोशी)
३	वनपरिक्षेत्र (व.जी.)कार्यालय, घाटपेंढरी मु.कोलीतमारा, पो.नवेगांव(खैरी), ता. पारशिवनी, जि. नागपूर 441405	लेखापाल / लिपीक	वनपरिक्षेत्र अधिकारी (व.जी.) घाटपेंढरी (श्री. विशाल चव्हाण)

3) अपीलीय अधिकारी- श्री एम.एन. परब, सहाय्यक वनसंरक्षक (STPF)

अ. क्र.	कार्यालय/कार्यासन पत्ता	सहाय्यक माहिती अधिकारी	माहिती अधिकारी
1	सहाय्यक वनसंरक्षक (विशेष व्याघ्र संरक्षण दल) यांचे कार्यालय, पहिला माळा, एफ.डी.सी.एम. भवन, 359/बी, हिंगणा रोड, अंबाझरी, नागपूर 440036	लेखापाल / लिपीक	लेखापाल / लिपीक (श्रीमती रंजीता कोवे, लिपीक)

निसर्ग भ्रमंती व पर्यटन

पेंच व्याघ्र प्रकल्प मध्य भारतीय उच्च भूभागातील फुलांचा आणि प्राण्यांच्या संपत्तीचे प्रतिनिधित्व करतो. पेंच व्याघ्र प्रकल्प हे त्याच्या प्राण्यांमध्ये आणि फुलांच्या संपत्तीत अगदी भिन्न आहे. यात असंख्य प्रजातींचा समावेश आहे. त्याबाबतची थोडक्यात माहिती खालील प्रमाणे आहे.

वन्यजीव

- 1) **किटक:-** पेंच व्याघ्र प्रकल्पामध्ये बीटल आणि मुंग्या प्रजातींसह विविध प्रकारच्या कीटकांना आश्रय देतो. फुलपाखरे आणि विस्तृत श्रेणीशी संबंधित पतंग देखील येथे आढळतात. अराकिनिड्सचा एक गट आणि येथे आश्रय घेतला आहे. पार्कमध्ये मोठ्या संख्येने फुलपाखरे आढळतात. यात डॅनॅड अंडी माशी समाविष्ट आहे जी वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम, 1972 मध्ये सूचीबद्ध अनुसूची I (भाग IV) प्रजाती आहे.
- 2) **सस्तन प्राणी:-** या व्याघ्र प्रकल्पात जवळजवळ 33 सस्तन प्राण्यांचे प्रजाती पाळल्या जातात, त्यापैकी अनेक वाघ, बिबट धोकादायक स्थितीत आहेत. जंगल कॅट, स्मॉल इंडियन सिव्हेट, पाम सिव्हेट, जॅकल, स्लोथ बीयर, रॅटेल, कॉमन जायंट फ्लाइंग स्क्वेरिल, गौर, चार सींगयुक्त मृग इ. राष्ट्रीय उद्यानात आढळलेल्या सस्तन प्राण्यांची यादी.
- 3) **पक्षी:-** पेंच व्याघ्र प्रकल्पामधील एव्हीफाउना संपत्तीमधील विविधता उल्लेखनीय आहे. येथे 17 वेगवेगळ्या ऑर्डरच्या 50 कुटूंबासाठी असलेल्या 170 हून अधिक पक्ष्यांच्या प्रजाती नोंदविण्यात आल्या आहेत. यात मोरासह काही स्थलांतरित आणि लुप्त झालेल्या पक्ष्यांचा समावेश आहे. या भागात गंभीर आणि धोकादायक गिधाडांच्या पाच प्रजाती आढळतात ज्यामुळे ही भारतातील गिधाडांच्या काही शेवटच्या वस्तींपैकी एक आहे. त्या किंग किंग, इजिप्शियन गिधाड, ग्रिफन गिधाड, लांब बिल्ट गिधाड, भारतीय पांढऱ्या पाठीच्या गिधाड आहेत. पेंच हायड्रो इलेक्ट्रिक प्रकल्पातील मेघदूत धरणाच्या पाण्याला लागून व्हाईट बॅक गिधाड वसाहत अस्तित्वात आहे. घरट्यांच्या ठिकाणी हंगामी बदल आढळून आला आहे परंतु मागील पाण्याशेजारी असलेल्या भागांसाठी प्राधान्य आहे. पेंच व्याघ्र प्रकल्पाच्या मध्यवर्ती भागात मलबार धनेश ची त्यांची अनेक घरटे आहेत.
- 4) **सरपटणारे प्राणी:-** पेंच व्याघ्र प्रकल्पामध्ये 16 कुटूंबातील आणि 3 ऑर्डरच्या 49 सरपटण्याच्या प्राण्यांचे निवासस्थान आहे. त्यापैकी 6 प्रजाती धोक्यात येणाऱ्या आहेत, इंडियन कोब्रा, इंडियन रॉक पायथन, उंदीर साप, रस्सलचा साप, चेकर्ड केलबॅक आणि कॉमन मॉनिटर लिझार्ड.
- 5) **उभयचर:-**पेंच व्याघ्र प्रकल्पात उभयचर कुटूंबातील जवळपास 7 प्रजाती आणि एक ऑर्डर आढळली.
- 6) **मासे:-** तोतलाडोह येथे पेंच नदी व जलाशय, गवळीघाट येथे निम्न पेंच व इतर जलसंपदा गोड्या पाण्यातील माशांच्या रूपात विविध जलचर प्राण्यांना आश्रय देतात. त्यापैकी बरेच डोंगराळ मासे देखील आहेत. पेंचमध्ये 11 कुटूंबातील माशांच्या सुमारे 33 प्रजाती आणि 8 ऑर्डर आढळल्या आहेत. यापूर्वी रोहू, कॅटला आणि तत्सम इतर माशांच्या प्रजातींचे वर्चस्व बेकायदेशीर मच्छीमारांकडून पकडण्यात आले.
- 7) **आवास:-** पेंच लँडस्केप वन्य प्राण्यांना विविध प्रकारचे निवासस्थान प्रदान करणारे उंच सखल भुभाग यांचे मिश्रण बनवते. त्यात दाट वने, गवत कुरणे, ओढे, जलाशय यांचा समावेश आहे.

पेंच व्याघ्र प्रकल्पात आढळून येणाऱ्या विशिष्ट प्रजाती :-

पेंच व्याघ्र प्रकल्पात मुख्यतः खालील प्रमाणे प्रजाती आहेत. वाघ, बिबट, अस्वल, रानडुक्कर, कोल्हा, सांबर, रानकुत्रे, चितळ, निलगाय, गौर इत्यादी.

वनाचे प्रकार व वनस्पती:-

उष्ण कटीबंधीय मिश्र वनस्पती येथे आढळून येतात. त्यामध्ये सागवानाचे जंगल 5A CIG व मिश्र जंगल 5 AC3. सदर क्षेत्रात मुख्य वनस्पती साग, ऐन, बीजा, वुड, सेमल, अर्जुन, गावरी, तेंदु, मोवा, अचार, कुंभी भैरा, सुर्या इ. वनस्पती आढळून येतात.

वनहक्काबाबतची सद्यःस्थिती:-

अधिकृत अधिका-यांनी पेंच नॅशनल पार्कची चौकशी सन 1998 साली पूर्ण केली आहे. गाव पुनर्वसनाची प्रक्रिया सुरु आहे. तसेच मानसिंगदेव वन्यजीव अभयारण्य चौकशी सन 2012 साली पूर्ण झालेली आहे.

व्याघ्र संवर्धन आराखडा (Tiger Conservation Plan):-

व्याघ्र व्यवस्थापन आराखडा हा सन 2001-02 ते 2010-11 पर्यंत मंजूर होता. व्याघ्र संवर्धन आराखडा हा 2012-13 ते 2023-24 पर्यंत आराखडा मुख्य वनसंरक्षक व क्षेत्र संचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर पत्र क्र. कक्ष-5/सर्व्हे/मुवसं/वजी/187/13-14, दि. 15/04/2013 अन्वये Inspector General Forests (NTCA), नवी दिल्ली यांचे कडील पत्र क्र. F. No. 2/2012-NTCA, दि. 24/09/2015 अन्वये मंजूर झालेला आहे.

पर्यटकाच्या भेटी व त्यांच्या सोई सुविधा, शुल्क बाबत

पर्यटकांकरिता उपलब्ध असलेल्या सोई सुविधा

- सिल्लारी येथे निसर्ग निर्वाचन केंद्र
- सिल्लारी, सुरेवाणी, कोलितमारा येथील कम्युनिटी हॉल
- सिल्लारी, कोलितमारा आणि नागलवाडी एकसंघ नियंत्रण येथे उपहारगृह
- कोलितमारा, सिल्लारी, नागलवाडी व सालेघाट येथे वन विश्राम गृह
- सिल्लारी येथे इको डिलक्स - १०, सिल्लारी येथे तंबू - ०२ नग, चोरबाहुली येथे तंबू - २ नग
- इको हट्स - सिल्लारी येथे १३, कोलितमारा येथे ९,
- ई-कोझी हट - नागलवाडी येथे ५ नग.
- नागलवाडी येथे ०१ नग डॉरमेंट्री,
- सिल्लारी येथे इको कोझी हट - ८ नग
- सिल्लारी, खुर्सापार येथे शोभीवंत वस्तुंचे दुकान (Souvenir Shop)
- सिल्लारी, अंबाखोरी, कोलितमारा, सुरेवाणी, खुबाळा, चोरबाहुली आणि खुर्सापार येथे पिण्याचे पाणी आणि शौचालय सुविधा

पर्यटक प्रवेशद्वार व शुल्क

अ. क्र.	पर्यटक प्रवेशद्वाराचे नाव	वाहन क्षमता (ऑनलाईन)		120-60 दिवस अॅडवॉन्स बुकिंग दर (रुपये)		60 दिवस अॅडवॉन्स बुकिंग दर (रुपये)		कॅटर बुकिंग दर (रुपये) (प्रति व्यक्ती)		पर्यटक मार्गदर्शक शुल्क (रुपये)	जिप्सीचे दर (रुपये)
		सकाळ	सायंकाळ	सोम. ते. शुक्र.	शनि./ रवि.	सोम. ते. शुक्र.	शनि./ रवि.	सोम. ते. शुक्र.	शनि./ रवि.		
1	सिल्लारी	23	23	2000/-	4000/-	1000/-	2000/-	350/-	400/-	350/-	2000/-
2	खुर्सापार	19	19								
3	कोलितमारा	7	7	2000/-	3000/-	1000/-	1500/-	-	-	350/-	2000/-
4	चोरबाहुली	11	11								
5	सालेघाट	11	10								
6	सुरेवाणी	9	9								
7	पवनी (ए.नि.)	5	5								

पर्यटक प्रवेशद्वारावरील कॅमेरा शुल्क:-

अ.क्र.	कॅमेराचा प्रकार	कॅमेरा शुल्क (रुपये)
1.	Point & Shoot Camera/DSLR/Mirror less camera with lens up to 300MM	200/-
2.	DSLR/Mirror less camera with lens more than 300MM	400/-
3.	Video camera (non Professional & non Commercial use), Handy cam	500/-

वने, वन्यजीवन व व्याघ्र संवर्धन-संरक्षण -

बिनतारी संदेश यंत्रणेबाबतची माहिती :-

पेंच व्याघ्र प्रकल्पात 02 रिपीटर स्टेशन, 11 बेस स्टेशन व 10 वाहनावरील बिनतारी यंत्रणा (बेस सेट) आणि 30 वॉकी टॉकी आहेत. त्यांचे नियंत्रण कक्ष मुख्य वनसंरक्षक व क्षेत्र संचालक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प, नागपूर यांचे नियंत्रणाखाली आहे. बिनतारी यंत्रणेची माहिती आदान - प्रदान करण्याची सेवा 24 तास सुरु आहे.

एम-स्ट्रिप्सची (M-STrIPES) अंमलबजावणी :-

पेंच व्याघ्र प्रकल्पात मे, 2016 पासून एम-स्ट्रिप्स (M-STrIPES) आधारित गस्त सुरु केली गेली. दर आठवड्याला सरासरी पायदळ गस्त करण्याचे लक्ष्य 47.25 कि.मी.होते. 1 एप्रिल ते 31 मार्च 2021 पर्यंत एकूण 176914 कि.मी.गस्ती करण्यात आली, तर दर आठवड्याला 40 कि.मी. प्रति बिट रक्षक या प्रमाणे एकूण 149760 कि.मी. चे लक्ष्य होते.

विशेष व्याघ्र संरक्षण दल (STPF) :-

सन 2012-13 मध्ये पेंच व्याघ्र प्रकल्पामध्ये विशेष व्याघ्र संरक्षण दलाची स्थापन करण्यात आले. पश्चिम पेंच (कोलितमारा), देवलापार (खुर्सापार) आणि पूर्व पेंच (तोतलाडोह) रेंज येथे विशेष व्याघ्र संरक्षण दलाच्या 3 तुकड्या असून त्या खालील 3 वनपरिक्षेत्र अधिकारी आहेत. 1 सहायक वनसंरक्षक वन व वन्यजीव संवर्धनाकरिता वन गस्तीवर नियंत्रण ठेवतात. गुन्हेगारीचे प्रकरण नियंत्रित करण्यासाठी पेंच व्याघ्र प्रकल्पातील विशेष व्याघ्र संरक्षण दल अस्तित्वात आहे.

संरक्षण कुटी :-

पेंच व्याघ्र प्रकल्पा अंतर्गत क्षेत्रात वन व वन्यजीव संरक्षणाच्या दृष्टीकोणातून संरक्षण कुट्या तयार करण्यांत आलेल्या आहेत. प्रत्येक संरक्षण कुटीवर वनपाल, वनरक्षक, वनमजूर यांची 24/7 तास या प्रमाणे कर्तव्य कालावधी निश्चित केलेला आहे. विहित कालावधीत संरक्षण कुटीवर वनपाल, वनरक्षक, वनमजूर (दिवस-रात्र) उपस्थित राहून अवैध गतीविधी वर लक्ष ठेवून वन व वन्यजीव संरक्षण करण्यांत येते.

लोकसहभागातून वन व्यवस्थापन

राष्ट्रीय वन्यजीव कृती आराखडा 2002-2016 तसेच वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम 1972 [सुधारित 2016] मधील तरतूदी प्रमाणे वने / वन्यजीव संवर्धना करीता संरक्षित क्षेत्रा लगतच्या गांवामध्ये ग्रामिणांचा सक्रिय सहभाग घेणे अपेक्षित आहे.

राज्यातील अभयारण्ये, राष्ट्रीय उद्याने, व्याघ्र प्रकल्पाचे अतिसंरक्षित क्षेत्र (Coar Area /Zone) मध्ये पेंच व्याघ्र प्रकल्प क्षेत्रांतर्गत 01 (फुलझरी) गाव आहे. या गावांचे पुनर्वसनाचा कार्यक्रम क्रमाक्रमाने करण्यांत येत आहे.

व्याघ्र प्रकल्पाच्या बफर (Buffer Area /Zone) क्षेत्रातील गावांचे पुनर्वसन करणे अपेक्षित नसून गावातील “ जन-जल-जंगल-जमीन “ या संसाधनाचा शाश्वत विकास साधून उत्पादकता वाढविणे, गावक-यांची वनावरील निर्भरता कमी करणे, शेतीला पुरक जोडधंदे निर्मिती करणे, पर्यायी रोजगार उपलब्ध करून देणे, व यातून मानव-वन्यप्राणी संघर्ष कमी करणे व अशा त-हेने गांवक-यांच्या सहभागातून वन-वन्यजीवांचे संरक्षण व व्यवस्थापनाचा दर्जा उंचावणे, गावांचा सर्वांगीण विकास करण्याबाबत सर्वकष प्रयत्न [व्यवस्थापन समित्यांचे माध्यमातून] सुरु आहे

योजना / कार्यक्रम	व्यवस्थापन समित्या
संयुक्त वनव्यवस्थापन कार्यक्रम [Joint Forest Management Programme]	संयुक्त वन व्यवस्थापन समिती [Joint Forest Management Commitee]
वन विकास यंत्रणा [Forest Development Agency]	वन विकास समिती (Forest Development Commitee) ग्राम विकास समिती (Village Development Commitee) परिस्थितीकिय विकास समिती (Eco-Development Commitee)
डॉ.श्यामाप्रसाद मुखर्जी जन-वन विकास योजना [Dr.Shyama Prasad Mukharji Jan-Van Development Scheme]	ग्राम परिस्थितीकीय विकास समिती (Village Eco-Development Commitee)

पेंच व्याघ्र प्रकल्पा अंतर्गत संलग्न क्षेत्रातील 39 गांवामध्ये खालील प्रमाणे समित्या (जून/2021 अखेर) कार्यरत आहेत-

परिक्षेत्र	संयुक्त वन व्यवस्थापन समिती [Joint Forest Management Commitee]	परिस्थितीकिय विकास समिती (Eco-Development Commitee)	ग्राम परिस्थितीकीय विकास समिती (Village Eco-Development Commitee)	एकूण (Total)
पवनी	03	08	14	25
नागलवाडी	05	04	08	17
चोरबाहुली	00	01	01	02
पिपरिया	00	01	02	03
घाटपेंढरी	00	07	05	12
सालेघाट	00	05	05	10
देवलापार	00	00	01	01
एकूण	08	26	36	70

महाराष्ट्र लोकसेवा हमी अध्यादेश 2015 – म.रा.अधिसूचना दि.20-07-2015, दिनांक 31-05-2021
अन्वये या विभागांतर्गत सूचीबद्ध सेवा

अ. क्र.	लोकसेवेचा तपशिल	आवश्यक दस्ताऐवजाची पूर्तता झाल्यानंतर लोकसेवा पुरविण्यासाठी विहित केलेली कालमर्यादा (दिवस) व शुल्क	ज्याच्या मार्फत सेवा पुरविली जाईल, असे पदनिर्देशीत अधिकारी	प्रथम अपिल अधिकारी	द्वितीय अपिल अधिकारी
1	2	3	4	5	6
1	वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यामुळे झालेल्या पशू नुकसानीची नुकसान भरपाई मंजूर करणे	15 दिवस	संबंधित वनपरिक्षेत्राचे प्रभारी सहाय्यक वनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव)	संबंधित उपवनसंरक्षक/ विभागीय वन अधिकारी (प्रादेशिक/वन्यजीव) वनसंरक्षक (वन्यजीव)	संबंधित मुख्यवनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव) /व्याघ्र प्रकल्प क्षेत्राचे क्षेत्र संचालक अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव)
2	वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यामुळे व्यक्ती जखमी किंवा मृत झाल्यास आर्थिक सहाय्य मंजूर करणे	15 दिवस	संबंधित वनपरिक्षेत्राचे प्रभारी सहाय्यक वनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव)	संबंधित उपवनसंरक्षक/ विभागीय वन अधिकारी (प्रादेशिक/वन्यजीव) वनसंरक्षक (वन्यजीव)	संबंधित मुख्यवनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव) /व्याघ्र प्रकल्प क्षेत्राचे क्षेत्र संचालक अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव)
3	वन्यजीव क्षेत्रात पर्यटन हंगामात फोटोग्राफीसाठी परवानगी (वृत्तस्तर)	15 दिवस	संबंधित वनसंरक्षक (वन्यजीव) /मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) / व्याघ्र प्रकल्प क्षेत्राचे क्षेत्र संचालक	संबंधितअपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव)	प्रधान मुख्यवनसंरक्षक (वन्यजीव) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
4	वन्यजीव क्षेत्रात पर्यटन हंगामात फोटोग्राफीसाठी परवानगी (एका पेक्षा अधिक वृत्ता साठी)	15 दिवस	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव)	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.	प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख) महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.
5	वन्यप्राण्यांच्या मुळे झालेल्या पीक नुकसानी करीता नुकसान भरपाई मंजूर करणे	30 दिवस	संबंधित वनपरिक्षेत्राचे प्रभारी सहाय्यक वनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव)	संबंधित उपवनसंरक्षक/ विभागीय वन अधिकारी (प्रादेशिक/वन्यजीव) वनसंरक्षक (वन्यजीव)	संबंधित मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव) /व्याघ्र प्रकल्प क्षेत्राचे क्षेत्र संचालक अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव)

अ. क्र.	लोकसेवेचा तपशिल	आवश्यक दस्ताएवजाची पुर्तता झाल्यानंतर लोकसेवा पुरविण्यासाठी विहित केलेली कालमर्यादा (दिवस) व शुल्क	ज्याच्या मार्फत सेवा पुरविली जाईल, असे पदनिर्देशीत अधिकारी	प्रथम अपिल अधिकारी	द्वितीय अपिल अधिकारी
1	2	3	4	5	6
6	महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 नुसार वृक्षअधिकारी यांनी अनूसूचीत जमातीच्या भोगवटदारांच्या मालकीच्या वृक्षतोडीसाठी परवानगी देण्याबाबत घेतलेला निर्णय कळविणे	60 दिवस	संबंधित वनपरिक्षेत्र अधिकारी (प्रादेशिक)	संबंधित जिल्हाधिकारी महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 मधील तरतुदी प्रमाणे	महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 मध्ये तरतुद नाही
7	महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 नुसार वृक्षअधिकारी यांनी बिगर आदिवासी अर्जदारास वृक्षतोडीसाठी परवानगी देण्याबाबत घेतलेला निर्णय कळविणे	60 दिवस	संबंधित वनपरिक्षेत्र अधिकारी (प्रादेशिक)	संबंधित जिल्हाधिकारी महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 मधील तरतुदी प्रमाणे	महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 मध्ये तरतुद नाही
8	Certificate of Non-Forest Land	45 दिवस (अर्जाचे शुल्क रु.2000/-)	उपवनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव) विभागीय वन अधिकारी (प्रादेशिक) उपविभागीय वन अधिकारी(प्रादेशिक)	संबंधित मुख्यवनसंरक्षक / वनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव)	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक
9	Letter for distance from forest	45 दिवस (अर्जाचे शुल्क रु.2000/-)	उपवनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव) विभागीय वन अधिकारी (प्रादेशिक) उपविभागीय वन अधिकारी(प्रादेशिक)	संबंधित मुख्यवनसंरक्षक / वनसंरक्षक (प्रादेशिक/वन्यजीव)	अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक

महाराष्ट्र लोकसेवा हमी अध्यादेश 2015 – म.रा.अधिसूचना दि.20-07-2015 दिनांक 31-05-2021 अन्वये या विभागांतर्गत सूचीबद्ध सेवांचे अनुषंगाने अर्जदाराने अर्ज व सादर करावयाचे दस्ताऐवज

अ.क्र.	लोकसेवेचा तपशिल	अर्जदाराकडून आवश्यक दस्ताऐवज
1	2	3
1	वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यामुळे झालेल्या पशू नुकसानीची नुकसान भरपाई मंजूर करणे	<ol style="list-style-type: none"> 1) घटना घडल्यापासून 48 तासांचे आंत घटना घडल्याचा दिनांक व संबंधीत वन अधिकारी (नावासह) यांना घटने बाबत कळविल्याचे अर्ज/घोषणापत्र 2) घटनास्थळावरून मृत जनावराचे शव न हलविल्याचे अर्जादाराचे प्रमाणपत्र. 3) अर्जदाराचे बँक खाते तपशिल (खाते क्रमांक बँक, शाखा, IFSC कोड)
2	वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यामुळे व्यक्ती जखमी किंवा मृत झाल्यास आर्थिक सहाय्य मंजूर करणे	<ol style="list-style-type: none"> 1) घटना घडल्यापासून 48 तासांचे आंत घटना घडल्याचा दिनांक व संबंधित वन अधिकारी (नावासह) यांना कळविल्याचे घोषणापत्र 2) मृत व्यक्तीची ओळख पटविण्यासाठी ओळखपत्राची प्रत (मृत्यू प्रकरणी) 3) मृत्यू प्रकरणी वारसदाराबाबत तपशिल व संबंधित दस्ताऐवज 4) जखमी व्यक्ती यांचे स्वतःचे व मृत्यू प्रकरणी वारसदाराचे बँक खाते तपशिल (खाते क्रमांक बँक, शाखा, IFSC कोड) 5) जखमी प्रकरणी वैद्यकिय उपचारापोटी झालेल्या खर्चाची देयके. 6) गावाचे सरपंच यांचा ग्राम रहीवाशी दाखला 7) जखमी प्रकरणी प्राधिकृत वैद्यकिय अधिका-याचे प्रमाणपत्र (व्यंगत्व आले असल्यास) <p>इतर विभागांनी/विभागा कडील सादर करावयाचे दस्ताऐवज</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) पोलीस खात्याचा Inquest पंचनामा 2) शव विच्छेदन अहवाल (Postmortem)
3	वन्यजीव क्षेत्रात पर्यटन हंगामात फोटोग्राफीसाठी परवानगी (वृत्तस्तर)	<ol style="list-style-type: none"> 1) चित्रीकरण लेखासह अर्ज
4	वन्यजीव क्षेत्रात पर्यटन हंगामात फोटोग्राफीसाठी परवानगी (एका पेक्षा अधिक वृत्ता साठी)	<ol style="list-style-type: none"> 1) चित्रीकरण लेखासह अर्ज
5	वन्यप्राण्यांच्या मुळे झालेल्या पीक नुकसानी करीता नुकसान भरपाई मंजूर करणे	<ol style="list-style-type: none"> 1) घटना घडल्यापासून 3 दिवसांचे आंत अर्ज सादर करावा. 2) संबंधित क्षेत्राचा नमुना 7/12 व नकाशाची प्रत 3) गावाचे सरपंच यांचा ग्राम रहीवाशी दाखला 4) संबंधित शेतमालकाचे बँक तपशील (खाते क्रमांक बँक, शाखा, IFSC कोड)

अ.क्र.	लोकसेवेचा तपशिल	अर्जदाराकडून आवश्यक दस्तावेज
1	2	3
6	महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 नुसार वृक्षअधिकारी यांनी अनूसूचीत जमातीच्या भोगवटदारांच्या मालकीच्या वृक्षतोडीसाठी परवानगी देण्याबाबत घेतलेला निर्णय कळविणे	<ol style="list-style-type: none"> 1. तलाठी कडून अद्यावत 7/12 ची प्रत झाडाच्या नोंदणीसह 2. 7/12 उता-यावर एकापेक्षा जास्त भोगवटदार असतील तर प्रत्येकाकडून सेतु मधून प्राप्त फोटोसह संमतीपत्र 3. गाव नमुना ८ अ तलाठी कडून 4. संबंधित तहसिलदाराकडून अधिकार अभिलेखपंजी / फेरफार पत्रक 5. संबंधित गट /सर्व्हे/भुमापन क्रमांकाचा नकाशा (बंदोबस्त, कारवाई,पुर्न मोजनी, एकत्रीकरण)
7	महाराष्ट्र वृक्षतोड (विनियमन) अधिनियम 1964 नुसार वृक्षअधिकारी यांनी बिगर आदिवासी अर्जदारास वृक्षतोडीसाठी परवानगी देण्याबाबत घेतलेला निर्णय कळविणे	<ol style="list-style-type: none"> 6. तलाठीकडून चतुर्सीमा प्रमाणपत्र (सर्व्हे क्रमांक व भुखंडधारकाचे नावासह) 7. तहसीलदार /नायब तहसीलदार यांचे कडून भोगवटदार वर्ग-१ करिता जमीन व त्यावरील झाडाबाबत मालकी असल्याचे प्रमाणपत्र. भोगवटदार वर्ग-२ असल्यास करिता उपविभागीय अधिकारी (राजस्व) / तहसीलदार कडून झाडाचे मालकी असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र. 8. तहसीलदार /नायब तहसीलदार कडून जातीचा दाखला. अनुसुचित जमाती करिता उपविभागीय अधिकारी (राजस्व) /तहसीलदार यांचे कडून 9. गटनिहाय अर्ज केलेल्या झाडाचे विवरण तसेच ज्या प्रकरणात शासकीय जमीन गटाला लागू असेल तर भुमी अभिलेख कार्यालयाकडून (TILR) कडून क्षेत्र सीमांकन केलेला नकाशा 10. नाला किंवा कोणताही जल प्रवाह, तलाव यांच्या किनाऱ्यापासुन ३० मीटर च्या आत वृक्ष कापण्यासाठी अर्ज असेल तर जिल्हाधिकार्यांची परवानगी आवश्यक 11. शेतीसाठी अनुउपयुक्त जमीनीमधुन २० वृक्ष प्रति एकर पेक्षा कमी झाडे असल्यास जिल्हाधिकार्यांची परवानगी 12. प्रभावी लागवडीकरिता वृक्ष तोड आवश्यक असल्यास कृषि अधिकार्याचे प्रमाणपत्र 13. वृक्ष अधिकार्यांनी नमुद केल्याप्रमाणे वृक्ष लागवड करण्यासाठी हमी पत्र
8	Certificate of Non-Forest Land	<ol style="list-style-type: none"> 1. संबंधित गटाचा 7/12 (अधिकार अभिलेख पत्रक) 2. संबंधित गटाचा एकत्रीकरण पत्रक 3. संबंधित गटाचा एकत्रीकरण नकाशा 4. संबंधित गटाचे बंदोबस्त पत्रक (P1) 5. संबंधित गटाचा बंदोबस्त नकाशा 6. संबंधित गटाचे संकलन पत्रक किंवा हिस्सा फार्म नं. 04
9	Letter for distance from forest	<ol style="list-style-type: none"> 1. संबंधित गटाचा 7/12 (अधिकार अभिलेख पत्रक) 2. संबंधित गटाचा एकत्रीकरण पत्रक 3. संबंधित गटाचा एकत्रीकरण नकाशा 4. संबंधित गटाचे बंदोबस्त पत्रक (P1) 5. संबंधित गटाचा बंदोबस्त नकाशा 6. संबंधित गटाचे संकलन पत्रक किंवा हिस्सा फार्म नं. 04

